

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 107-A SESIUNE PLENARĂ, 25 ȘI 26 IUNIE 2014

Avizul Comitetului Regiunilor – Pentru o abordare integrată a politicii urbane în Uniunea Europeană

(2014/C 271/03)

Raportor: dl Bas VERKERK (NL-ALDE), primarul orașului Delft**Document(e) de referință:**

I. RECOMANDĂRI POLITICE

Introducere

1. Orașele reprezintă motoare importante ale economiei europene și locurile cele mai potrivite pentru dezvoltare personală și socială, oferind numeroase posibilități de aplicare a unor măsuri ecologice eficiente. Eforturile orașelor și ale regiunilor metropolitane prezintă o importanță extrem de mare pentru realizarea Strategiei Europa 2020 și pentru dezvoltarea economică, socială și teritorială a UE ⁽¹⁾.
2. Poziția importantă a orașelor în societatea europeană constituie rațiunea pentru care statele membre și Comisia Europeană au demarat inițiative în direcția instituirii unei agende urbane pentru UE. Și în contextul ONU se recunoaște importanța orașelor. În prezent, ONU pregătește Noua agendă urbană, care va fi adoptată în 2016, în cursul următoarei conferințe Habitat-III. Agenda urbană a UE ar putea reprezenta o contribuție în acest sens.
3. În Tratatul UE există diverse referiri care, în completarea competențelor primare ale statelor membre, furnizează un temei juridic pentru sprijinirea de către UE a politicilor urbane de la nivel național, regional și local, cum ar fi referirile la coeziunea economică, socială și teritorială (articolul 3, la autonomia locală (articolul 4 și la dimensiunea locală a principiului subsidiarității (articolul 5. În momentul de față, la nivelul UE nu există însă o agendă urbană integrată, orientată către viitor, în pofida apelului formulat în 2011 de către Parlamentul European de a se elabora o agendă urbană europeană ⁽²⁾, a procesului interguvernamental al Cartei de la Leipzig și a Declarației de la Toledo. În absența unei agende urbane globale, diversele inițiative politice și programe de subvenționare de la nivelul UE manifestă un nivel scăzut de coerență, o parte din inițiativele politice neavând rezultatele concrete scontate.
4. În plus, trecutul a dovedit că nu este deloc cert că atenția pentru dimensiunea urbană va rămâne pe agenda europeană ⁽³⁾. Comisia a publicat încă din 1997 o comunicare privind agenda urbană pentru UE ⁽⁴⁾, însă, în ciuda numeroaselor declarații și activități, două decenii mai târziu aceasta încă nu a fost demarată. UE trebuie să permită orașelor și regiunilor urbane să-și valorifice pe deplin forța și potențialul de motor pentru creșterea economică, ocuparea forței de muncă și integrare socială. Acum este momentul pentru realizarea acesteia. Carta de la Leipzig oferă un bun fundament în acest sens. Politica urbană în Uniunea Europeană trebuie să aibă în vedere toate aspectele sociale, economice și de mediu ale dezvoltării urbane durabile.

⁽¹⁾ Comisia Europeană: Orașele viitorului. Provocări, viziuni, căi de urmat (octombrie 2011).

⁽²⁾ Rezoluția Parlamentului European din 23 iunie 2011 privind o agendă urbană europeană și viitorul acestei agende în cadrul politicii de coeziune [2010/2158(INI)].

⁽³⁾ Hans Verdonk: „Urban policies in Europe” (Politici urbane în Europa), în: Leo van den Berg, Luis Carvalho și Jan van der Meer, „Cities as Engines of Sustainable Competitiveness: Looking Back at Two Decades of Urban Policies” (Orașele ca motoare ale competitivității durabile: privire retrospectivă asupra a două decenii de politici urbane), Rotterdam, 2014.

⁽⁴⁾ COM(1997) 0197 final.

5. Ca urmare a comunicării prevăzute cu ocazia Forumului urban din 17 și 18 februarie 2014, Comitetul Regiunilor face apel la Comisie să prezinte o Carte albă pentru o agendă urbană comună și integrată. Această Carte albă ar trebui să permită ancorarea structurală a dimensiunii urbane în toate politicile și reglementările europene relevante, pentru a se evita suprapunerile și incoerențele actuale. Comitetul va continua dezbateră cu privire la agenda urbană pentru UE în cursul elaborării cărții albe, pentru a-i furniza Comisiei informații concrete și pentru a menține dezbateră pe agenda europeană. Comitetul subliniază importanța unei abordări durabile și globale a zonelor urbane, bazată pe ideile și sugestiile formulate de CoR în celelalte avize complementare prezentului text, în special cel privind cel de-al 7-lea Program de acțiune pentru mediu și orașul durabil ⁽⁵⁾ și cel referitor la Pachetul privind mobilitatea urbană ⁽⁶⁾.

6. Prin intermediul unei agende urbane la nivelul UE, se recunoaște poziția pe care o ocupă orașele în realizarea obiectivelor politice europene și în consolidarea poziției concurențiale a UE la nivel internațional. În același timp, elaborarea agendei urbane respective la nivelul UE nu poate ignora nici interacțiunile dintre orașe și localitățile rurale, nici marea influență exercitată asupra dezvoltării teritoriale în general. Prin urmare, este extrem de important să se prevadă o puternică sinergie între această agendă urbană și dimensiunea teritorială a Strategiei Europa 2020.

Forța orașului și provocările cu care se confruntă

7. În urma tranziției dinspre o economie a serviciilor spre una a cunoașterii și în urma digitalizării tot mai accentuate a societății, orașele au devenit pilonii economici și motoarele creatoare de locuri de muncă ale UE. Deseori, inovarea și noile forme de activitate economică își au sursa în orașe. Orașele sunt și incubatoare pentru artă, cultură și creativitate, în raport cu care ele și locuitorii lor își formulează identitatea. În consecință, orașele reprezintă o forță importantă a UE în concurența internațională cu alte părți ale lumii.

8. În prezent, circa 68 % din populația UE locuiește în zone urbane (sursa: Eurostat) ⁽⁷⁾. Pe lângă cele două metropole, Paris și Londra, UE oferă o structură policentrică unică de orașe mari, mijlocii și mici. Circa 200 de milioane de persoane locuiesc în orașe de sub 100 000 de locuitori, care îndeplinesc adesea o funcție regională importantă în materie de servicii și de facilități, de îmbunătățire a calității vieții și a echilibrului teritorial. De aceea, agenda urbană a UE nu trebuie să se limiteze la cele mai mari orașe din Europa, ci să se aplice și orașelor mici și mijlocii și regiunilor metropolitane. În acest cadru, este un semn pozitiv faptul că viitorul trio al Președințiilor UE – Italia, Letonia și Luxemburg – va acorda o atenție deosebită orașelor mici și mijlocii din UE și rolului acestora într-un context comun de dezvoltare teritorială.

9. Pentru locuitori, orașul de astăzi și hinterlandul său rural înseamnă însă mai mult decât zona delimitată de o administrație teritorială. Locuitorii orașelor și cei din afara lor se mișcă pe scara marilor aglomerații urbane, călătoresc către zonele unde muncesc și către zonele funcționale (urbane sau rural-urbane) într-un așa-numit sistem urban cotidian (*daily urban system*). Pentru a face viața mai ușoară pentru locuitorii lor, administrațiile orașenești formează, în colaborare cu localitățile vecine, rețele pentru organizarea la o scară adecvată a traficului și a transportului, a amenajării teritoriului, a spațiilor verzi și a economiei. Colaborarea dintre zonele urbane și cele rurale din proximitatea lor este esențială în acest sens. În acest context, zonele periurbane și cele rurale dețin un rol important, deoarece ele asigură alimente, energie, spațiu, posibilități de recreere și natură pentru orașele limitrofe și, în plus, oferă protecție împotriva riscurilor de incendii forestiere și de inundații. În plus, trebuie să se țină seama de faptul că, uneori, aceste sisteme urbane cuprind teritorii care aparțin mai multor state membre. Trebuie acordată o atenție specială problemelor specifice care apar în aceste zone urbane transfrontaliere.

10. Aglomerațiile sau regiunile funcționale au nevoie de o altă guvernare și de o viziune pe termen lung pentru a ajunge la coeziune și la rezultate concrete, cum ar fi de exemplu un sistem de transport integrat ⁽⁸⁾. Aceste viziuni pe termen lung, care în unele state membre sunt deja în curs de elaborare de către autoritățile locale și regionale, care colaborează în acest scop, constituie baza pentru o abordare integrată, adaptată teritoriilor, care să garanteze coeziunea teritorială a zonei și să permită atingerea unor rezultate concrete și cuantificabile. În perioada 2014-2020, în unele state membre, investițiile teritoriale integrate vor permite utilizarea resurselor provenite din diverse axe prioritare sau programe, jucând un rol de stimulare, consolidând coeziunea zonelor urbane și a celor rurale înconjurătoare, legate între ele prin conexiuni funcționale, instituind sinergii, permițând finanțarea de proiecte mai ambițioase și făcând posibilă în ultimă instanță abordarea problemelor comune dincolo de frontierele administrative ale fiecărei autorități locale și regionale. Comitetul observă că studiul Comisiei „Orașele viitorului” descrie această evoluție și că se recunoaște necesitatea ca politica Comisiei să țină seama în mai mare măsură de regiunile funcționale la nivelul aglomerațiilor și al metropolelor, ca și la nivel transfrontalier ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ COR-2013-07987

⁽⁶⁾ COR-2014-00090

⁽⁷⁾ Eurostat: City Statistics – Urban Audit (Statistici orașenești – audit urban), Luxemburg 2013

⁽⁸⁾ CDR2994/2013.

⁽⁹⁾ Comisia Europeană: Orașele viitorului. Provocări, viziuni, căi de urmat (octombrie 2011).

11. Funcționând la nivel de aglomerație, adică la o dimensiune care permite contractarea de împrumuturi („*borrowing size*”), orașele valorifică în comun avantajele unei relații mai ample, cum ar fi o putere de inovare mai mare, o mai bună corelare între învățământ și piața forței de muncă și o amprentă ecologică mai redusă, reducând totodată dezavantajele, precum poluarea mediului, deficitul de accesibilitate, excluziunea socială și criminalitatea⁽¹⁰⁾. Mai mare nu înseamnă întotdeauna mai bun, fiind la fel de important să se asigure o reprezentare activă a comunităților locale în deciziile localității, inclusiv atunci când se discută măsuri de cooperare cu autoritățile vecine.

12. Cu toate acestea, problemele societății sunt deosebit de vizibile în zonele urbane. De aceea, multe inițiative politice europene au – vrând-nevrând – un impact asupra politicilor urbane. În acest context, Comitetul solicită elaborarea unei liste mai cuprinzătoare a tuturor inițiativelor Comisiei cu dimensiune urbană, pornind de la documentul de prezentare a punctelor-cheie care a constituit baza pentru forumul urban „CITIES – Orașele de mâine: investiții în Europa”, din februarie 2014⁽¹¹⁾.

13. Orașele își asumă răspunderea pentru valorificarea șanselor și soluționarea piedicilor care apar în acest proces. Orașele europene pot aduce o contribuție esențială la punerea în aplicare a Strategiei Europa 2020. Provocările societale recunoscute în Strategia Europa 2020 constituie și agenda politică pentru orașe și regiuni. În acest context, interesul cetățeanului joacă un rol central. Orașele din UE se confruntă în prezent cu diverse provocări și probleme. În vreme ce unele orașe se confruntă, pe de o parte, cu o reducere a populației din pricina emigrației și îmbătrânirii și cu probleme de inadecvare a dimensiunilor facilităților pe care le oferă, populația altor orașe este în creștere, ceea ce sporește presiunea asupra facilităților existente și intensifică alte probleme precum șomajul (în rândul tinerilor), excluziunea socială, sărăcia, lipsa unor spații locative mai accesibile din punct de vedere financiar, blocajele de trafic și poluarea mediului. O problemă comună, exacerbată de recesiune, o constituie discrepanța tot mai mare dintre cererea în creștere de servicii la nivel local și resursele financiare în stagnare sau în scădere. Agenda urbană trebuie să acorde atenție tuturor acestor probleme și provocări.

14. Agenda urbană a UE trebuie să aibă în vedere schimbarea modelului urban actual, care este fragmentat, segmentat și exclusiv, cu un altul care să fie compact, integral și incluziv. Semnificația acestei noi abordări este că, printr-un demers global, eforturile trebuie concentrate pe o combinație între persoane și activități, pentru promovarea atât a creșterii economice, cât și a creării de locuri de muncă, având grijă totodată să existe un bun echilibru între aspectele economice, sociale și de mediu ale dezvoltării urbane.

Orașul cu rol de coordonare și platformă

15. Relația dintre guverne și societate este pe cale să se transforme în mod fundamental. Cetățenii își folosesc tot mai frecvent drepturile, au cerințe tot mai înalte și, prin digitalizarea societății, se descurcă tot mai mult singuri (o nouă formă de cetățenie). În al doilea rând, aceiași cetățeni sunt din ce în ce mai responsabili din punct de vedere social. Crește numărul întreprinderilor care oferă produse complet reutilizabile (de tip *cradle to cradle*), se împotrivesc irosirii resurselor și oferă șanse oamenilor cu experiență insuficientă pe piața forței de muncă. Administrațiile locale doresc să colaboreze tot mai strâns la diverse niveluri în cadrul modelului cvadripartit (instituit pe baza modelului tripartit și presupunând asocierea între administrații, sectorul privat, instituțiile de cunoaștere și organizațiile societății civile), în scopul rezolvării problemelor sociale. Autoritatea locală are în acest context adesea rolul de coordonator și oferă, fie în calitate de client care lansează solicitarea, fie ca regizor, o platformă cu ajutorul căreia ceilalți parteneri pot veni cu soluții. Orașul funcționează ca un laborator viu, în care se realizează – împreună cu partenerii – proiectele cele mai potrivite condițiilor locale. Orașele cu universități și colegii dețin un rol suplimentar în stimularea antreprenoriatului și în aplicarea posibilităților tehnice la necesitățile societății. De aceea, regiunile urbane au devenit terenuri experimentale prin excelență pentru politicile europene.

16. Ca parte a societății, autoritățile publice consideră că este răspunderea lor să pună pe agendă marile chestiuni sociale precum criza economică, mutațiile demografice și problematica din domeniul climatic. Formele clasice de administrare, organizare și economie nu mai oferă soluții pentru aceste probleme. Din pricina amplitudinii mizelor, a bugetelor tot mai reduse și a complexității chestiunilor care trebuie abordate, autoritățile nu mai pot face totul singure.

⁽¹⁰⁾ European Metropolitan Network Institute (EMI): A strategic knowledge and research agenda on polycentric metropolitan areas (*Institutul european al rețelelor metropolitane: O agendă strategică a cunoașterii și cercetării cu privire la zonele metropolitane policentrice*) (Haga, 2012)

⁽¹¹⁾ Comisia Europeană: document de discuție în cadrul forumului „CITIES – Orașele de mâine: investiții în Europa”, Bruxelles, 17 și 18 februarie 2014. A se vedea totodată și lista cuprinzătoare de pe site-ul web al DG REGIO a tuturor programelor și inițiativelor în domeniul politicii urbane finanțate de UE: http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm?smenu_mapping_id=10.

17. În cadrul unei societăți din ce în ce mai participative, autoritățile locale trebuie ca, înainte de luarea deciziilor, să țină seama de inițiativele comune sau generate în cooperare în comunitățile locale de către cetățeni, întreprinderi și instituții sociale de la nivelul orașului sau al cartierului. Organizarea orașului revine astfel mai multor părți, nu exclusiv administrației locale. Provocarea în acest context constă în implicarea tuturor cetățenilor, îndeosebi a tinerilor și a migranților, în noua societate, pentru a preîntâmpina o divizare. Orașul ca „angrenaj” de integrare social și cerc virtuos de emancipare pentru locuitorii săi constituie două dintre cele mai importante funcții ale orașului modern.

18. Inițiativele locale fac ca în fiecare oraș sau regiune urbană să fie create tot mai multe soluții pe măsură. Din acest motiv, la nivel european se înregistrează o diversitate de abordări. Politicile și reglementările UE trebuie să țină seama de noile raporturi de la nivel local și de diversitatea aferentă de abordare a problemelor sociale și ar trebui să încerce să colecteze aceste bune practici în curs de formare și să faciliteze difuzarea acestora pe tot teritoriul UE.

19. Până în prezent, UE s-a folosit de reglementări generale și de termene uniforme pentru punerea în aplicare a obiectivelor sale politice. În planificarea politicilor sale, UE ar trebui să țină seama în mai mare măsură de posibilitatea de aplicare a inițiativelor sale la nivel local și (sub)regional și să fie deschisă pentru contribuția autorităților de la nivel subnațional la formularea evaluării de impact și a noilor politici (abordarea ascendentă). Ținând seama de principiul subsidiarității și de principiul proporționalității, toate evaluările de impact aferente noilor propuneri ar trebui să includă o evaluare critică a efectelor urbane. Numai astfel se poate evalua și garanta anticipat fezabilitatea politicilor și a legislației europene.

Către o abordare integrată a politicii urbane în UE

20. Pentru a ancora discuția cu privire la dimensiunea urbană în mod structural la nivelul UE, Comitetul propune repetarea pe viitor a Forumului urban din 17 și 18 februarie 2014, la interval de doi ani. De asemenea, Comitetul solicită Comisiei să numească un reprezentant care să conducă grupul interservicii pentru politici urbane al Comisiei, să fie mandatat să studieze toate propunerile și inițiativele din perspectiva dimensiunii urbane, făcând posibilă o abordare politică integrată. Un astfel de grup ar facilita totodată contribuția autorităților urbane la elaborarea noilor politici UE pentru zonele urbane. Comitetul ar putea să desemneze în cadrul său un reprezentant pentru politica urbană, pentru a evalua propunerile din perspectiva acestei dimensiuni.

21. Comitetul susține crearea unui grup de lucru al statelor membre, în vederea formulării unei viziuni comune pentru orașele europene, care să acorde atenție rolului orașelor în cadrul Strategiei Europa 2020, și în vederea prezentării acestei viziuni în 2016. În acest sens, el solicită statelor membre să colaboreze strâns cu Comitetul și cu asociațiile autorităților locale. Această viziune comună poate constitui o bază importantă pentru formularea în continuare a agendei urbane, la nivel european, dar și la nivelul statelor, regiunilor și localităților luate în parte.

22. Comitetul Regiunilor își reiterează apelul către Comisie de a elabora o carte albă privind politica urbană integrată ⁽¹²⁾ înainte de anunțarea strategiei care va succede Strategiei Europa 2020 și a bugetului de după 2020. Aceasta ar avea ca obiectiv o abordare mai integrată a politicii și reglementărilor UE privind orașele și regiunile urbane, implicarea mai îndeaproape a orașelor și a autorităților locale și regionale în pregătirea acestei politici. În plus, ar trebui să conțină recomandări referitoare la acele elemente prezente în programele europene de alocare a fondurilor care să contribuie la dezvoltarea orașelor. Temeiul pentru această abordare îl constituie o guvernanta reînnoită. Cartea albă trebuie să ducă în cele din urmă la consacrarea orizontală veritabilă a dimensiunii urbane în procesul de decizie de la nivelul UE (*urban mainstreaming*), nu la o strategie sau un program specific. Cartea albă trebuie elaborată de către **noua** Comisie în strânsă colaborare cu orașele, pentru a marca astfel necesitatea unei noi guvernante în materie de administrare urbană la nivelul UE.

23. Cartea albă trebuie să includă următoarele elemente:

(a) O nouă metodologie de abordare mai integrată a concepției politicilor

24. Comitetul Regiunilor constată că, pentru a rămâne competitivă la nivel internațional, Europa are nevoie în mare măsură de orașe vitale și dinamice. Politicile și reglementarea UE pot contribui la crearea unor condiții favorabile în acest sens. Implementarea a aproximativ 70 % dintre politicile și reglementarea UE la nivel local și regional necesită o coerență de ansamblu. Comitetul constată însă că normele de la nivelul UE au uneori un efect exact contrar. Un bun exemplu în acest sens poate fi găsit în avizul Comitetului pe tema „Revizuirea politicii UE privind calitatea aerului și emisiile” ⁽¹³⁾, în care se arată că, pentru a se putea ameliora calitatea aerului, nivelurile de ambiție ale diverselor directive UE în domeniul mediului trebuie să fie armonizate și calendarele pentru aplicarea lor trebuie să fie sincronizate, astfel încât să se ajungă la rezultatele dorite.

⁽¹²⁾ CdR RESOL-V-009

⁽¹³⁾ CdR 329/2011 fin.

25. Din pricina unei politici incomplete de reducere la sursă la nivelul UE pot apărea situații dificile. Astfel, orașele nu sunt în măsură să realizeze normele dorite, dar sunt în același timp expuse riscului de a li se transfera amenzi europene pentru depășirea normelor stabilite la acest nivel de către statele lor membre, prin intermediul legislației naționale. Comitetul solicită Comisiei să elaboreze o metodologie pentru un proces mai integrat de concepere a politicilor, pentru a se ajunge la un peisaj politic și legislativ coerent, începând cu o evaluare mai robustă și mai participativă a impactului teritorial, care să implice autoritățile locale și regionale, astfel încât UE să creeze condițiile de care orașele și regiunile urbane au nevoie pentru aplicarea politicilor europene.

26. Pentru a se obține această abordare cu adevărat integrată, este de dorit să se introducă în cartea albă o definiție clară a dezvoltării urbane integrate și durabile și să se menționeze obiectivele pe care UE dorește să le realizeze în acest domeniu. Este vorba în acest sens de obiective orizontale, care trebuie realizate prin intermediul unei varietăți de domenii politice.

27. Abordarea integrată a politicii urbane presupune luarea în considerare a politicilor de amenajare a teritoriului, în măsura în care teritoriile urbane depășesc nivelul municipal.

28. În acest cadru, Comitetul Regiunilor își reiterează poziția în favoarea utilizării instrumentului reprezentat de evaluarea impactului teritorial pentru a obține o abordare mai integrată a politicilor și a favoriza coeziunea teritorială⁽¹⁴⁾. Comitetul definește coeziunea teritorială ca fiind un concept tridimensional: o dezvoltare teritorială echilibrată, integrare teritorială și guvernanta teritorială. Comitetul regretă că Comisia Europeană limitează evaluarea impactului teritorial numai la cel dintâi dintre aceste domenii, având în vedere că tocmai cea de-a doua dimensiune este importantă pentru abordarea integrată a politicilor și reglementării. Un aspect esențial este că următoarea revizuire a propriilor orientări ale Comisiei pentru evaluarea impactului oferă o ocazie unică de a articula precis integrarea dimensiunii urbane în procesele interne de elaborare a politicilor de către Comisie.

29. De asemenea, Comitetul consideră că Cartea albă privind politica urbană integrată va trebui să abordeze subiecte ca regenerarea zonelor urbane degradate, reabilitarea și renovarea urbană, precum și eficiența energetică în sectorul construcțiilor.

30. Un bun exemplu de abordare mai integrată la nivelul UE îl constituie Parteneriatul european pentru inovare (PEI) „Orașe și comunități inteligente”. Acest PEI a fost creat pentru a se ajunge, prin intermediul unor inițiative public/privat, la inovații pentru orașe la nivelul relației dintre mobilitatea urbană, eficiența energetică și tehnologiile informației și comunicațiilor. PEI oferă posibilitatea traducerii politicii macroeconomice de la nivelul UE în practica de la nivelul orașelor. Este important în acest context ca orașele să aibă posibilitatea să contribuie la agendă și să dobândească un rol substanțial de îndrumare, pentru a-și putea îndeplini pe deplin misiunea de coordonare.

(b) O dimensiune urbană în alocarea fondurilor europene

31. Exemplele pozitive, precum PEI „Orașe și comunități inteligente” se plasează în contrast acut cu implicarea orașelor în programele de alocare a fondurilor structurale în perioada 2007–2013. Pentru noua perioadă de programare 2014–2020 a fost acordată, prin intermediul mai multor inițiative, o atenție specială dimensiunii urbane în politica de coeziune (obligația de a se aloca 5 % din bugetul FEDER pentru dezvoltare urbană, înființarea rețelei UE de dezvoltare urbană și fonduri pentru măsuri inovatoare de dezvoltare urbană durabilă). Cerința unei concentrări mai puternice ar putea duce însă la supoziția că orașele nu sunt privite din perspectiva dezvoltării lor urbane globale. Este necesară o mai bună coordonare în cadrul Comisiei, pentru a promova o înțelegere mai aprofundată a politicilor sectoriale (mediu, infrastructură energetică, mobilitate) ale dimensiunii urbane în toate unitățile Comisiei Europene.

32. Comitetul Regiunilor își reafirmă sprijinul pentru atenția acordată de Comisie dezvoltării urbane integrate în cadrul noii politici de coeziune⁽¹⁵⁾. În acest cadru, salută și consolidarea principiului parteneriatului în noul pachet privind coeziunea, precum și publicarea codului de conduită european pentru parteneriat. Cu toate acestea, Comitetul Regiunilor va urmări îndeaproape aplicarea în practică a propunerilor Comisiei în cadrul implementării noilor programe operaționale pentru FEDER și FSE, în special modul în care municipiile și orașele sunt implicate în gestionarea și guvernanta programelor.

⁽¹⁴⁾ CdR 29/-2013 fin.

⁽¹⁵⁾ CdR 5/2012 fin.

33. Comitetul Regiunilor solicită Comisiei ca, în colaborare cu Comitetul, să monitorizeze implicarea orașelor în noile programe pentru fonduri structurale și, acolo unde este posibil, să o favorizeze. Învățămintele trase din acest efort pot constitui o recomandare politică importantă pentru elaborarea politicii de coeziune de după 2020 și pentru alte programe europene care pot promova realizarea obiectivelor europene la nivel local.

34. Orașele participă și la alte programe de subvenționare ale UE, precum LIFE, Orizont 2020, Energie inteligentă – Europa etc., deși aceste programe nu se concentrează tematic asupra chestiunilor urbane și nu dispun de sinergii cu programele ESI. O atenție deosebită acordată sinergiilor dintre programele de finanțare ale UE ar avea efecte pozitive asupra orașelor.

(c) O platformă pentru schimbul de bune practici

35. Prin crearea de rețele ale autorităților locale de la nivel european, Comisia Europeană răspunde nevoii de schimburi de bune practici între orașe pe diverse teme. Și programul UE de cooperare teritorială Urbact pentru promovarea dezvoltării durabile a orașelor contribuie la satisfacerea acestor nevoi. În plus, programul de mobilizare a resurselor „Europa pentru cetățeni” încurajează orașele să înființeze rețele tematice pe chestiuni de interes comun, un instrument important de stimulare a schimbului de bune practici. Pe lângă aceste programe cofinanțate din fonduri structurale și acțiunile de mobilizare a resurselor organizate de UE, există și mai multe programe pentru schimbul de cunoștințe între orașe (de exemplu Civitas, Convenția primarilor, Mayors Adapt, Inițiativa „Orașe și comunități inteligente”, Cadrul de referință pentru orașe europene durabile și Managenergy). Comitetul constată că numărul inițiativelor vizând schimbul de cunoștințe și experiențe manifestă o tendință de creștere și diversificare continuă. Pentru a ajunge la o abordare mai integrată, Comitetul face apel la Comisie să consolideze diversele programe europene de finanțare și să sprijine rețelele, astfel încât să permită zonelor locale să le înțeleagă și să le folosească mai eficient decât în prezent.

36. Pentru a putea evalua mai adecvat orașele și regiunile urbane și altfel decât exclusiv prin indicatorul PIB, pentru schimbul de cunoștințe și analiza comparativă a politicii urbane trebuie să fie disponibile date suficiente, pe cât posibil la nivelul regiunilor funcționale. Astfel, o problemă esențială pentru elaborarea politicilor UE este aceea că zonele NUTS ale Eurostat nu reflectă realitatea din orașe și comune. În acest scop este nevoie de date mai detaliate de la nivel local, sarcină ce revine Eurostat, și de dezvoltarea în continuare a unor analize precum auditul urban ori de definirea unor criterii omogene de delimitare a zonelor metropolitane. De asemenea, trebuie adoptate instrumente concrete pentru a măsura progresul și impactul agendei urbane integrate la nivelul UE. În acest cadru, Comitetul solicită Comisiei să elaboreze un nou instrument de monitorizare pentru dezvoltarea agendei urbane a UE.

(d) O nouă guvernare

37. Este momentul pentru o nouă guvernare, în cadrul căreia este consolidată o implicare mai timpurie a orașelor (de exemplu, prin intermediul CoR, al rețelelor de orașe cum ar fi Eurocities sau prin Convenția primarilor) în întregul ciclu al procesului de decizie european. Printr-o mai bună participare a orașelor și a autorităților locale și regionale la fiecare etapă a ciclului deciziei politice, UE poate să acționeze mai orientat cu privire la mutațiile pe care le suferă în prezent orașele. Astfel pot fi estimate mai bine consecințele pe care le au pentru acestea inițiativele politice și reglementările, compensându-se riscul ca politicile UE să fie incoerente sau să nu aibă legătură cu realitățile de pe teren. În plus, în temeiul articolului 5 din Regulamentul general (UE) nr. 1303/2013 privind fondurile structurale ale UE, această „metodă de guvernare pe mai multe niveluri” trebuie să se aplice pe parcursul întregului proces de elaborare și punere în aplicare a programelor care privesc politica de coeziune a UE.

38. Principiul guvernării pe mai multe niveluri este unul deosebit de important, însă trebuie adaptat noii relații dintre autorități și societate. Această adaptare trebuie să fie cuplată cu rolul mai substanțial al orașelor și al autorităților locale și regionale în procesul de concepere a politicilor. În acest scop, semnarea Cartei privind guvernarea pe mai multe niveluri în Europa de către localitățile europene va contribui la participarea în parteneriat a diferitelor niveluri de guvernare (local, regional, național și european) la formularea de politici publice eficiente, cu aplicarea unei serii de principii precum participarea, cooperarea, transparența, incluziunea și coerența politică, care sunt condiții esențiale ale reușitei respectivelor politici publice, în interesul cetățenilor.

39. Serviciile Comisiei trebuie să asocieze în mod structural reprezentanți ai orașelor și ai autorităților locale și regionale în elaborarea politicilor (de exemplu prin participarea la grupuri de experți), pentru ca – pe baza experiențelor lor practice și a datelor concrete – să ajungă la o mai bună coordonare cu privire la dimensiunea urbană în politica europeană. Acordurile practice în acest sens pot fi stabilite în noul acord interinstituțional între noua Comisie și Comitetul Regiunilor.

Comitetul și agenda urbană

40. Dimensiunea urbană în cadrul politicii UE și elaborarea unei agende urbane sunt teme de mare importanță pentru Comitet. În acest context, Comitetul Regiunilor, în calitate sa de purtător de cuvânt al autorităților locale și regionale din UE, declară că va urmări îndeaproape elaborarea cărții albe și că va promova în continuare în plan intern și extern dezbateră cu privire la agenda urbană. Prezentul aviz reprezintă o primă contribuție a Comitetului pe calea unei abordări integrate a orașelor în UE.

Bruxelles, 25 iunie 2014

Președintele
Comitetului Regiunilor
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
